

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Sžk/4/2020
Identifikačné číslo spisu: 8018200176
Dátum vydania rozhodnutia: 26.02.2020
Meno a priezvisko: Mgr. Viliam Pohančenič
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:8018200176.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu Mgr. Viliama Pohančeniča (sudca spravodajca) a sudcov JUDr. Ivana Rumanu a JUDr. Eriky Čanádyovej v právnej veci žalobcu: Ing. G. J., nar. XX.XX.XXXX, D., proti žalovanému: Centrum právnej pomoci, kancelária Prešov, Masarykova 10, Prešov, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného číslo spisu: KaPO 4N 23176/2017-4008/2018, ČRZ: 6345/2018 zo dňa 16.01.2018, v konaní o kasačnej sťažnosti žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 6S/79/2018-50 zo dňa 05.09.2019, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Košiciach č. k. 6S/79/2018-50 zo dňa 05.09.2019 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d'alsie konanie.

Odôvodnenie

I.

1. Žalovaný rozhodnutím číslo spisu: KaPO 4N 23176/2017-4008/2018, ČRZ: 6345/2018 zo dňa 16.01.2018 (ďalej aj len „napadnuté rozhodnutie“) podľa § 10 ods. 5 zákona č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a o zmene a doplnení zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 8/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov (ďalej aj len „zákon č. 327/2005 Z. z.“) nepriznal žalobcovi nárok na poskytovanie právnej pomoci v konaní vedenom pred súdom v právnej veci o správnej žalobe o neplatnosť rozhodnutia Finančného riaditeľstva SR č. 1416112/2017 zo dňa 27.10.2017, ktorým potvrdilo rozhodnutie Mesta Spišské Podhradie č. 179152016 zo dňa 12.05.2016, ktorým bol žalobcovi vyrubený úrok z omeškania za obdobie od 02.10.2012 do 01.10.2016 v sume 5,02 euro za nezaplatenie druhej splátky dane z nehnuteľností vyrubenej na rok 2012. Napadnuté rozhodnutie odôvodnil s poukazom na skutkové okolnosti, relevantné ustanovenia zákona č. 327/2005 Z. z. a rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 10Sžo/371/2015 zo dňa 29.11.2016, nízkou hodnotou sporu, nakoľko neprevyšuje hodnotu minimálnej mzdy ustanovenú toho času účinným nariadením vlády Slovenskej republiky č. 278/2017 Z. z., ktorým sa ustanovuje suma minimálnej mzdy na rok 2018 (ďalej aj len „nariadenie č. 278/2017 Z. z.“), t. j. sumu 480 euro, v dôsledku čoho nebola splnená podmienka podľa § 6 ods. 1 písm. c) zákona č. 327/2005 Z. z.

II.

2. Žalobca podal proti napadnutému rozhodnutiu správnu žalobu, o ktorej rozhodol Krajský súd v Košiciach rozsudkom č. k. 6S/79/2018-50 zo dňa 05.09.2019 tak, že napadnuté rozhodnutie zrušil, vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie a žalobcovi priznal voči žalovanému právo na úplnú náhradu trov konania.

3. Žalobu odôvodňoval tým, že napadnuté rozhodnutie je zmätočné a nepreskúmateľné, nedostatočne odôvodnené, nedáva zásadný podklad pre výrok, považuje ho za nezákonné v zmysle § 191 ods. 1 písm. c) až g) zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej aj len „S.s.p.“) a obsahuje nesprávne poučenie, ktoré je v rozpore s § 181 ods. 1 S.s.p. Napadnuté rozhodnutie navrhol zrušiť a vrátiť na nové konanie a rozhodnutie.

4. Žalovaný v replike navrhol žalobu zamietnuť ako nedôvodnú a uviedol, že napadnuté rozhodnutie je zákonné a v plnom rozsahu zotrúva na skutkových a právnych záveroch uvedených v odôvodnení napadnutého rozhodnutia. Namietal, že žalobca sa obmedzil len na konštatovanie, že napadnuté rozhodnutie je úplne zmätočné a nepreskúmateľné, avšak neuviedol skutkové a právne dôvody, pre ktoré ho považuje za nezákonné. K nesprávnosti poučenia a jeho rozporu s § 181 ods. 1 S.s.p. poukázal na povahu zákona č. 327/2005 Z. z., ktorý je osobitným zákonom (lex specialis) voči Správnemu súdному poriadku, pričom v zmysle § 14 ods. 2 zákona č. 327/2005 Z. z. je možné podať správnu žalobu proti rozhodnutiu o odňatí nároku do 15 dní odo dňa jeho doručenia. Opätovne poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 10Sžo/371/2015 zo dňa 29.11.2016, v zmysle ktorého pri poskytovaní právnej pomoci vo veciach, v ktorých síce ide o preskúmanie rozhodnutia správneho orgánu, avšak jedná sa o rozhodnutia, ktorých predmetom je zaplatenie presne určenej sumy (napr. dane za konkrétny rok), nie dávky opakujúcej sa do budúca s neurčitou dĺžkou trvania (napr. dôchodku) považuje takto vyčíslenú sumu za hodnotu sporu, v dôsledku čoho zmenil svoju rozhodovaciu prax, nakoľko je povinný rešpektovať judikatúru. V danom prípade bola hodnota sporu daná pevnou sumou, a to výškou vyrubenej úroku z omeškania za nezaplatenie druhej splátky dane z nehnuteľností na rok 2012, čiže hodnotu sporu bolo možné vyčísliť v peniazoch. Nebola splnená jedna z troch kumulatívnych podmienok na priznanie nároku na právnu pomoc, nakoľko hodnota sporu bola vo výške 5,02 euro, čo neprevyšovalo hodnotu minimálnej mzdy ustanovenú nariadením č. 278/2017 Z. z. Poukázal na rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 9Sp/67/2014-25 zo dňa 27.10.2015, s ktorým sa stotožnil aj Najvyšší súd SR citovaným rozsudkom sp. zn. 10Sžo/371/2015 zo dňa 29.11.2016 a ktorým krajský súd potvrdil rozhodnutie Centra právnej pomoci, kancelárie Hlohovec, ktorá v obdobnej právnej veci - vo veci preskúmania zákonnosti rozhodnutia uhradiť zavinené trovy výkonu trestu odňatia slobody vo výške 49,23 €, nepriznala žiadateľovi nárok na poskytnutie právnej pomoci z dôvodu nesplnenia podmienky hodnoty sporu. Vychádzajúc z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Sžo/42/2014 z 19.05.2015 uviedol, že úlohou žalovaného je filtrovať šikanózne, neopodstatnené a bagatelné návrhy svojich žiadateľov, čím odbremeňuje činnosť súdov. Zároveň však týmto chráni žiadateľov pred podávaním neúspešných žalôb, či pokračovaním v neúspešnom súdnom konaní. Poukázal aj na hodnotu právnej služby (ak by v danom prípade bola poskytnutá), ktorú by uhradil štát, pričom táto by bola niekoľkokrát vyššia než suma, ktorá mala byť žalobcovi „nezákonne vyrubená“. Efektívnosť štátom vynaložených peňažných prostriedkov by bola minimálna. Upozornil, že žalobca sa na neho obracia s obdobnými prípadmi opakovane viackrát ročne už niekoľko rokov po sebe, pričom úspešnosť jeho sporov je minimálna. Žalobca v duplike zotrúval v celom rozsahu na dôvodoch svojej žaloby.

5. V odôvodnení rozsudku krajský súd správne citoval § 3 ods. 1, § 4 ods. 1 písm. a), § 6, § 14 ods. 2 druhú vetu zákona č. 327/2005 Z. z. a relevantné ustanovenia S.s.p. Konštatoval nezákonnosť vyhodnotenia podmienky hodnoty sporu podľa § 6 ods. 1 písm. c) zákona č. 327/2005 Z. z. v spojení s nariadením č. 280/2016 Z. z. Žalovaný citované ustanovenie pri posúdení práva žalobcu na priznanie poskytnutia právnej pomoci bez finančnej účasti nesprávne vyložil a aplikoval. Uvedené sa totiž nemá vzťahovať na konanie o preskúmanie rozhodnutia správneho orgánu. Žalovaný nevzal do úvahy, že žalobca žiada poskytnutie právnej pomoci v súdnom konaní, ktorého predmetom je preskúmanie

zákonosti rozhodnutia správneho orgánu. Významnou tak nie je hodnota sporu, ale skutočnosť, že ide o preskúmanie zákonosti, ktorú nemožno vyčísliť. Zdôraznil, že nedostatok právneho zastúpenia v konaniach o všeobecnej správnej žalobe má za následok odmietnutie správnej žaloby, preto neustanovenie právneho zástupcu žalobcovi má dopad na právo žalobcu na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR. Predmetom konania v správnom súdnictve je preskúmanie zákonosti rozhodnutí správnych orgánov, pričom v rámci tohto ide o posúdenie, či napadnuté rozhodnutie vydané správnym orgánom možno považovať za súladné s príslušnými právnymi predpismi, čo samo o sebe je skutočnosťou objektívne peniazmi neoceniteľnou. Správne súdnictvo nie je založené na nachádzaní subjektívnych práv jednotlivca vrátane určovania ich spornej výšky. Hoci v praxi môže nastať situácia, kedy rozhodnutie správneho orgánu znie na určitú sumu, na účely jeho súdneho prieskumu je smerodajný dôvod vydania takéhoto rozhodnutia a určenia tejto výšky, a nie samotná výška, pričom dôvod vydania takéhoto rozhodnutia a určenia tejto výšky nie je možné ako hodnotu veci určiť. Vo vzťahu k rozsudku Najvyššieho súdu SR sp. zn. 10Sžo/371/2015 zo dňa 29.11.2016 poukázal na novší rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 8Sžo/70/2016 zo dňa 28. 09. 2017 a určenie základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby v správnom súdnictve, kedy sa bez výnimky aplikuje § 11 ods. 4 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v rozhodnom znení, a nie § 10 vychádzajúci z hodnoty sporu. Taktiež poukázal na prílohu I, položku č. 10 Sadzobníka súdnych poplatkov tvoriaceho prílohu k zákonu č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov, podľa ktorej sa súdny poplatok v správnom súdnictve platí pevnou sadzbou a nie sadzbou vypočítanou z hodnoty predmetu konania. Námietku žalobcu ohľadom nesprávneho poučenia považoval za irelevantnú, nakoľko sa stotožnil s argumentáciou žalovaného ohľadom postavenia zákona č. 327/2005 Z. z. ako lex specialis voči Správnomu súdному poriadku. Pre úplnosť vo vzťahu k ďalším žalobným námietkam uviedol, že nezistil namietanú existenciu zákonného dôvodu nepreskúmateľnosti, nezrozumiteľnosti a nedostatku dôvodov rozhodnutia žalovaného. Napadnuté rozhodnutie považuje za nezákonné z titulu, že žalovaný nesprávne interpretoval a aplikoval § 6 ods. 1 písm. c) zákona č. 327/2005 Z. z.

III.

6. Proti rozsudku krajského súdu podal žalovaný (sťažovateľ) kasačnú sťažnosť navrhujúc, aby kasačný súd zrušil rozsudok krajského súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

7. Namietal nesprávne právne posúdenie veci vo vzťahu k tomu, že sa v danom prípade nemal zaoberať hodnotou sporu. Naopak, bol povinný zaoberať sa hodnotou sporu, nakoľko zákon č. 327/2005 Z. z. ju ustanovuje ako jednu z podmienok pre priznanie právnej pomoci a žalovaný ako štátna rozpočtová organizácia je povinný nakladať so štátnymi prostriedkami hospodárne, čo v praxi znamená priznanie nároku na právnu pomoc len za splnenia podmienok v § 6 citovaného zákona. Poukázal na aktuálnejší rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Sžk/11/2019 zo dňa 26.06.2019, v ktorom kasačný súd zrušil rozsudok krajského súdu, pričom ide o rovnakých účastníkov a obdobný predmet konania. Dal do pozornosti, že k výkladu pojmu „spor“, hoci ten nie je definovaný zákonom č. 327/2005 Z. z., nemožno pristupovať len prostredníctvom gramatického výkladu, ale treba prihliadať aj na výklad pojmu „právna pomoc“ v zmysle § 4 ods. 1 písm. a) citovaného zákona a rozsah pôsobnosti citovaného zákona uvedeného v jeho § 3 ods. 1. Pod pojmom „spor“ treba rozumieť akúkoľvek právnu vec týkajúcu sa uplatňovania alebo bránenia subjektívnych práv, pričom nejde len o súdne sporové a nesorové konania, ale aj o mimosúdne konania a preskúmanie zákonosti rozhodnutí v správnom súdnictve. Uvedené platí primerane aj vo vzťahu k pojmu „hodnota sporu“. Za predpokladu, že je možné hodnotu sporu vyčísliť, aj v konaniach o preskúmanie rozhodnutí v správnom súdnictve je potrebné túto, ako podmienku priznania právnej pomoci, zohľadňovať. V danom prípade bolo možné vyčísliť hodnotu sporu, nakoľko predmetom sporu bolo preskúmanie rozhodnutia, ktorým bol vyrubený úrok v konkrétnej výške a teda nejednalo sa o iné, nevyčísľiteľné prípady, akými by bolo napr. konanie o nečinnosti správneho orgánu, konanie o žalobe proti inému zásahu orgánu verejnej správy a pod. Vo vzťahu k posúdeniu vyhodnocovania hodnoty sporu ako nezákonného z dôvodu, že je v rozpore s právom žalobcu byť právne zastúpený v konaniach s povinným zastúpením uviedol, že vyhodnocovanie tejto podmienky mu ukladá priamo zákon, pričom túto nehodnotí svojvoľne a ad hoc, ale pri každej

žiadosti o poskytnutie právnej pomoci. Zákon č. 327/2005 Z. z. mu však pri priznávaní právnej pomoci neukladá povinnosť prihliadať na to, že niektorý zákon vyžaduje pre určitý úkon povinné zastúpenie. Poukázal na právo byť zastúpený v zmysle Ústavy SR, podľa ktorého každý má naň právo, avšak za zákonom stanovených podmienok.

IV.

8. Žalobca vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti uviedol, že nezodpovedá § 438 až 440 S.s.p., nakoľko neobsahuje dôvody a je neprípustná, keďže sa opiera o dôvody, ktoré žalovaný uviedol vo svojom rozhodnutí a vyjadrení k žalobe a neopiera sa o dôvody, ktoré neuplatnil v konaní pred krajským súdom. Uviedol, že žalovaný neuplatnil svoje právo a spoliehal sa na krajský súd a Najvyšší súd SR, ktorý vydal podľa žalobcu nezákonný rozsudok v konaní sp. zn. 10Sžo/371/2015 zo dňa 29.11.2016, ktorý sa týka trestného konania a nie veci samej. V rozsudku Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Sžk/11/2019 nie je v odôvodnení spomenutý novší rozsudok sp. zn. 8Sžo/70/2016 zo dňa 28.09.2017, ako ani nálezy Ústavného súdu SR. Namietal, že žalovaný sa nezúčastňoval na pojednávaniach. V kasačnej sťažnosti žalovaný poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu sp. zn. 2Sžk/11/2019 zo dňa 26.06.2019, ale účelovo nespomenul rozsudok sp. zn. 8Sžo/70/2016 zo dňa 28.09.2017, ktorý je podľa jeho slov novším a s ktorým sa stotožňuje. Namietal, že pri neposkytnutí právnej pomoci vo veci samej dochádza k rozporu s nálezom Ústavného súdu SR a čl. 46 Ústavy SR. Navrhol kasačnú sťažnosť zamietnuť, potvrdiť rozsudok krajského súdu, priznať žalobcovi úplnú náhradu trov konania a súčasne žiadal, aby predmetnú vec neprejednával senát Najvyššieho súdu SR v takom zložení, v ktorom vydal rozsudok sp. zn. 2Sžk/11/2019.

V.

9. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako kasačný súd (§ 11 písm. g) S.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu bez nariadenia pojednávania v súlade s § 455 S.s.p. a dospel k záveru, že rozsudok krajského súdu je potrebné zrušiť z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 440 ods. 1 písm. g) S.s.p.) a vec mu vrátiť na ďalšie konanie (§ 462 ods. 1 S.s.p.).

10. Vychádzajúc z relevantných ustanovení zákona č. 327/2005 Z. z. a znenia dôvodovej správy k citovanému zákonu možno konštatovať, že právo na poskytnutie právnej pomoci vzniká v zmysle § 6 citovaného zákona za splnenia troch kumulatívnych podmienok, čo znamená, že tieto je potrebné spĺňať súčasne. Žiadateľ sa musí nachádzať v situácii, kedy jeho príjem nepresahuje 1,4-násobok sumy životného minima ustanoveného osobitným predpisom a nemôže si využívanie právnych služieb zabezpečiť svojím majetkom, nemôže ísť o zrejmu bezúspešnosť sporu a hodnota sporu musí prevyšovať hodnotu minimálnej mzdy, okrem sporov, v ktorých nie je možné hodnotu sporu vyčísliť v peniazoch. Ustanovením určitých podmienok zákonodarca nemal za cieľ nejakým spôsobom negatívne zasiahnuť do práva na súdnu a inú právnu ochranu, práve naopak, prebral na seba pozitívny záväzok vo vzťahu k občanom v núdzi, a to v rozsahu, ktorý je prijateľný z hľadiska dlhodobej udržateľnosti. Bolo by totiž neúnosné, pokiaľ by sa právna pomoc v rozsahu, v akom ju garantuje citovaný zákon, poskytovala v absolútne všetkých prípadoch, t. j. bez stanovenia určitých racionálnych limitov - akým je napr. hranica odkázanosti a bez stanovenia rozsahu oblastí, v ktorých sa poskytuje. Tento pozitívny záväzok štátu, ktorý je naplnením a pridanou hodnotou k ústavnému právu podľa čl. 46 Ústavy SR a ktorý na seba štát dobrovoľne prebral, sa vzťahuje na zabezpečenie uplatnenia práva na súde prostredníctvom priznania nároku na poskytnutie právnej pomoci v obmedzených prípadoch. Ustanovenie podmienok možno považovať za ústavnokonformné už len s prihliadnutím na samotné znenie čl. 46 Ústavy SR, ktoré pri realizácii práva na súdnu ochranu a inú právnu ochranu predpokladá bližšiu úpravu podmienok na úrovni zákona. Kasačný súd sa v tomto smere stotožňuje s obdobnou argumentáciou žalovaného a naopak nesúhlasí s argumentáciou žalobcu ako i krajského súdu, že neustanovenie právneho zástupcu žalobcovi z dôvodu, že nie je dodržaná podmienka hodnoty sporu, má dopad na právo žalobcu na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR.

11. V zmysle § 6 ods. 1 písm. c) zákona č. 327/2005 Z. z. je povinnosťou žalovaného, aby pri obdržaní žiadosti o poskytnutie právnej pomoci preskúmal naplnenie podmienky, ktorou je hodnota sporu, ktorá musí prevyšovať výšku minimálnej mzdy, pokiaľ je možné takúto hodnotu vyčísliť. Po preskúmaní spisového materiálu vrátane obsahu kasačnej sťažnosti je v prejednávanej veci spornou otázkou práve posúdenie toho, či sa v danom prípade má posudzovať hodnota sporu, resp. či je vôbec možné túto určiť. Kasačný súd sa stotožňuje s východiskami formulovanými vo svojej predchádzajúcej judikatúre vo veci sp. zn. 10Sžo/371/2015 a taktiež s aktuálnym, novším rozhodnutím vo veci sp. zn. 2Sžk/11/2019. Napriek skutočnosti, že vo veci sp. zn. 10Sžo/371/2015 išlo o trovy výkonu trestu odňatia slobody, čím argumentuje žalobca, je potrebné poukázať na to, že predmetom konania bolo preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného o odmietnutí priznania poskytnutia právnej pomoci žiadateľovi taktiež v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia, ktoré potvrdilo prvostupňové rozhodnutie o uložení povinnosti uhradiť zavinené trovy výkonu trestu odňatia slobody vo výške 49,23 euro. Je teda nespochybniteľné, že predmetom konania, pre ktoré bola žiadaná právna pomoc, bolo taktiež preskúmanie zákonnosti rozhodnutia. Žalobcova argumentácia tak obstojí jedine v tom smere, že predmetné rozhodnutie bolo vydané skôr ako rozhodnutie vo veci sp. zn. 8Sžo/70/2016, na ktoré poukazuje, nakoľko v prípade sp. zn. 10Sžo/371/2015 ide o skutkovo a právne obdobný prípad, ako je tomu v prejednávanej veci.

12. Podľa názoru kasačného súdu rozhodnutie vo veci sp. zn. 8Sžo/70/2016, na ktoré poukázal krajský súd a ktorým argumentuje žalobca, bolo prekonané neskorším rozsudkom Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Sžk/11/2019, s ktorým sa plne stotožňuje. Nakoľko preskúmanie zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu možno subsumovať pod pojem „spor“, je potrebné zaoberať sa v každom jednotlivom prípade otázkou, či je možné vyčísliť hodnotu tohto sporu. Aj napriek tomu, že primárnym predmetom tohto typu „sporu“ je posúdenie zákonnosti ako určitej peniazmi neoceniteľnej kategórie, v konečnom dôsledku nemožno opomenúť ani sekundárny aspekt tohto sporu, ktorým je vyčíslené peňažné plnenie v rozhodnutí, v danom prípade úrok z omeškania vo výške 5,02 euro. Uvedené nemožno ignorovať alebo vnímať izolovane, práve naopak, treba prihliadať na oba tieto aspekty. Veľmi zjednodušene povedané, pokiaľ by žalobca bol v konaní, pre ktoré žiadal poskytnutie právnej pomoci úspešný a rozhodnutie správneho orgánu by bolo zrušené ako nezákonné, nevznikol by mu úbytok na majetku vo výške 5,02 euro, pričom ak by naopak nebol úspešný, takýto úbytok vo výške 5,02 euro by mu vznikol. Stále tak ide v konečnom dôsledku o to, či bude zaviazaný k peňažnému plneniu uvedenému vo výroku rozhodnutia alebo nie, takže vyrubený úrok z omeškania vo výške 5,02 euro možno na účely aplikácie § 6 ods. 1 písm. c) zákona č. 327/2005 Z. z. považovať za hodnotu sporu. Iná situácia by nastala napríklad pri konaniach o nečinnosti orgánu verejnej správy, či v prípade, ak by išlo o opakované peňažné plnenia, ako napr. dôchodok, ktoré práve vďaka ich opakujúcemu sa charakteru nemožno jasne ohraničiť a tým pádom ani presne vyčísliť. Je pravdou, že úlohou súdu v správnom súdnictve pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia a postupu správneho orgánu je posudzovať, či správny orgán vecne príslušný na konanie si zadovážil dostatok skutkových podkladov pre vydanie rozhodnutia, či zistil vo veci skutočný stav, či konal v súčinnosti s účastníkmi konania, či rozhodnutie bolo vydané v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi a či obsahovalo zákonom predpísané náležitosti, teda či rozhodnutie správneho orgánu bolo vydané v súlade s hmotnoprávnymi ako aj procesnoprávnymi predpismi. Uvedené však neznamena, že možno bez ďalšieho konštatovať, že hodnotu konania v správnom súdnictve nemožno nikdy vyčísliť, obzvlášť ak je to racionálne odôvodniteľné vzhľadom na skutkové okolnosti. Prílišný formalizmus by neodzrkadľoval požiadavku materiálneho právneho štátu. Pri riešení otázky hodnoty sporu sa treba zaoberať aj účelom resp. dôvodom potreby jej zistenia.

13. Skutočnosť, že úkon právnej služby v správnom súdnictve je určený podľa tarify a nepočíta sa z hodnoty sporu, sama o sebe nevyvracia skutočnosť, že posúdenie hodnoty sporu na účely poskytnutia právnej pomoci nie je možné. Kasačný súd sa stotožňuje s námietkou žalovaného, že posúdenie hodnoty sporu, ak je táto vyčísľiteľná, je prostriedkom pre zabezpečenie hospodárneho nakladania so štátnymi prostriedkami. Trovy právneho zastúpenia v prípade tzv. bagateľných sporov totiž spravidla značne prevyšujú hodnotu sporu tak, ako by tomu bolo v prejednanom prípade. Je tak odrazom určitej racionality, že pri bagateľných sporoch sa právna pomoc neposkytne. Orgány aplikujúce právo musia pri svojej činnosti postupovať tak, aby interpretačné a aplikačné problémy riešili s maximálnou mierou

racionality. Právny normatívny systém totiž predstavuje iba jeden zo spôsobov riešenia spoločenských konfliktov, ktorý nie je možné od ostatných systémov celkom oddeliť (a nebolo by to ani zmysluplné) a preto pri myšlienkových postupoch v oblasti práva nie je možné abstrahovať od všeobecne platných pravidiel a predstáv.

14. O hodnote sporu na účely posúdenia splnenia podmienok pre poskytnutie právnej pomoci tak možno hovoriť aj v prípade správneho súdnictva. Napriek tomu, že predmetom konania je posúdenie zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu, ktoré nemožno vyčísliť v peniazoch, v prípade, ak výrok rozhodnutia správneho orgánu obsahuje jasne určenú, fixnú výšku peňažného plnenia, túto možno pre účely aplikácie § 6 ods. 1 písm. c) zákona č. 327/2005 Z. z. vnímať ako hodnotu sporu. Kasačný súd sa nestotožňuje s posúdením krajského súdu a výklad ako aj aplikáciu citovaného ustanovenia žalovaným považuje za zákonné.

15. Pre úplnosť kasačný súd uvádza, že argument žalobcu vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti o neprípustnosti kasačnej sťažnosti z dôvodu, že nezodpovedá § 438 až 440 S.s.p., nakoľko neobsahuje dôvody a je neprípustná, nakoľko sa opiera o dôvody, ktoré žalovaný uviedol vo svojom rozhodnutí a vyjadrení k žalobe, je nedôvodný. Žalovaný jasne uviedol dôvod kasačnej sťažnosti, ktorým je nesprávne právne posúdenie krajským súdom, pričom tento primerane rozvinul, v čom spočíva nesprávne právne posúdenie a uvedené podporil argumentáciou aj s poukazom na konkrétnu judikatúru Najvyššieho súdu SR. Námitka, že žalovaný neuplatnil svoje právo a spolieval sa na krajský súd a Najvyšší súd SR, ktorý vydal, podľa slov žalobcu nezákonný rozsudok v konaní sp. zn. 10Sžo/371/2015 je irelevantná a neurčitá, nakoľko okrem toho, že žalobca nezrejmil, ktoré právo žalovaný neuplatnil, je potrebné poukázať na skutočnosť, že uplatnenie si práva je na uvážení dotknutého subjektu, v dôsledku čoho si ho uplatniť môže avšak nemusí, pričom práve toto predstavuje rozdiel medzi právom a povinnosťou. Vo vzťahu k tvrdenej nezákonnosti citovaného rozsudku žalobca taktiež nezrejmil, z akého dôvodu tento považuje za nezákonný a preto kasačný súd uvedené vníma len ako neodôvodnené tvrdenie. K námitke, že v rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 2Sžk/11/2019 nie je v odôvodnení spomenutý rozsudok sp. zn. 8Sžo/70/2016 zo dňa 28.09.2017, ako ani nálezy Ústavného súdu SR, treba uviesť, že je na uvážení príslušného súdu, ktorú predchádzajúcu judikatúru využije, prípadne aj doslovne uvedie v odôvodnení ako relevantnú pre svoje rozhodnutie a žalobca opätovne nešpecifikoval, ktoré konkrétne nálezy Ústavného súdu SR boli v predmetnom rozsudku opomenuté. V tejto súvislosti je však potrebné poukázať na prax Ústavného súdu SR (napr. uznesenie Ústavného súdu SR z 15.03.2016, sp. zn. III. ÚS 122/2016) pri bagatelných sporoch, kedy samotný Ústavný súd SR takéto spory spravidla nepreskúma, pričom uvádza, že v prípadoch, keď sťažnosť smeruje proti rozhodnutiu orgánu verejnej moci, v ktorom ide zjavne o bagatelnú sumu, poskytuje ústavný súd ústavnoprávnu ochranu sťažovateľom len v celkom výnimočných prípadoch, ak sťažnosť signalizuje, že došlo k zásahu do základných práv alebo slobôd v mimoriadne závažnom rozsahu. Aplikujúc názor Ústavného súdu SR na predmetné konanie možno len opätovne konštatovať, že postup a rozhodnutie žalovaného sa nevymyká ani z medzí zákonnej úpravy a ani judikatúry Ústavného súdu SR.

16. K námitke, že žalovaný sa nezúčastňoval na pojednávaniach, kasačný súd pripomína, že ide o právo žalovaného, nie povinnosť a preto je na uvážení žalovaného, či si predmetné právo uplatní, alebo sa pojednávaní nezúčastní. To, že žalovaný poukázal na rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 2Sžk/11/2019 zo dňa 26.06.2019, ale účelovo nespomenul rozsudok sp. zn. 8Sžo/70/2016 zo dňa 28.09.2017, ktorý je podľa slov žalobcu novším a s ktorým sa stotožňuje, ako argument neobstojí, nakoľko je výlučne na úvahe žalovaného, aké skutočnosti uvedie na účely preukázania svojich tvrdení a je nesporné, že rozsudok vydaný v roku 2019 je nepochybne novším rozsudkom ako ten, ktorý bol vydaný v roku 2017. K žiadosti, aby predmetnú vec neprejednával senát Najvyššieho súdu SR v zložení, v ktorom vydal rozsudok sp. zn. 2Sžk/11/2019, treba poukázať na úpravu obsiahnutú v zákone č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov, podľa ktorej sa veci určené podľa predmetu konania v súlade s rozvrhom práce pridelujú jednotlivým senátom alebo samosudcom náhodným výberom pomocou technických prostriedkov a programových prostriedkov schválených ministerstvom tak, aby bola vylúčená možnosť ovplyvňovania pridelenia vecí.

17. Kasačný súd dospel k záveru, že rozsudok krajského súdu je potrebné zrušiť z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 440 ods. 1 písm. g) S.s.p.) a vec mu vrátiť na ďalšie konanie (§ 462 ods. 1 S.s.p.). Úlohou krajského súdu v ďalšom konaní bude preskúmať zákonnosť napadnutého rozhodnutia žalovaného v súlade s vyššie uvedeným názorom kasačného súdu. V novom rozhodnutí vo veci krajský súd znovu rozhodne aj o náhrade trov konania, vrátane trov kasačného konania (§ 467 ods. 3 S.s.p.).

18. Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.